

YMPÄRISTÖOHJEISTUSTA METALLI- JA KONEPAJA-ALALLE OULUN SEUDULLA

JÄTEHUOLTO

YLEISET JÄTTEITÄ KOSKEVAT VELVOITTEET

- Pyri ehkäisemään jätteen syntymistä tuotteen ja tuotannon suunnittelun keinoin (esim. uudelleenkäytettävät pakkaukset, kertakäyttöisten tuotteiden välttäminen, raaka-aineen tehokas käyttö).
- Huolehdi, että tuote on kestävä, korjattava, uudelleen käytettävä ja jätteenä hyödynnettävä.
- Jätteet tulee kerätä ja pitää erillään toisistaan.
- Ongelmajätteet on aina kerättävä ja pidettävä erillään muista jätteistä ja aineista. Ongelmajätteet on säilytettävä erillään toisistaan. Erilaatuisia ongelmajätteitä ei saa sekoittaa keskenään.
- Syntynyt jäte tulee ensisijaisesti hyödyntää uusiokäyttämällä tai kierrättämällä. Toissijainen hyödyntämistapa on energiahyötykäyttö. Jos hyödyntäminen ei ole teknisesti tai taloudellisesti mahdollista, jäte kuuluu sekajätteeseen.
- Jätteestä aiheutuvat vaarat ja haitat ympäristölle ja terveydelle tulee estää ja aiheutuneet haitat korjata.

KÄYTÄNNÖN JÄTEHUOLTO

- Jätehuoltomääräyksissä yritykset veloitetaan lajittelemaan ja toimittamaan luvan saaneeseen käsittelypaikkaan:
 - **kaikki ongelmajätteet** erillään toisistaan ja muista jätteistä
 - **kaikki paperijäte**
 - **pahvi**, mikäli sitä syntyy yli 10 kg viikossa
 - **kartonki**, mikäli sitä syntyy yli 10 kg viikossa
 - **metalli ja pienmetalli**, mikäli sitä syntyy yli 10 kg viikossa
 - **lasi**, mikäli syntyy yli 20 kg viikossa
 - **puu**, mikäli syntyy yli 20 kg viikossa
 - **biojäte**, mikäli kiinteistöllä on ruokala tai elintarvikemyymälä
 - **sekajäte**.
- Keräysastioissa tulee olla jätelajin nimi näkyvissä.
- Kiinteistöllä oltava riittävä määrä keräysastioita, jotka ovat tiiviitä sekä kuormauksen ja pesun kestäviä. Keräysastioita tulee huoltaa ja pestä tarvittaessa. Myös astian ympäristön siisteydestä on huolehdittava.
- Keräysastioiden mitoitus ja tyhjennys tulee hoitaa niin, että jätteet mahtuvat astioihin.
- Ongelmajätteet tulee säilyttää ja merkitä asianmukaisesti (mm. kestävä ja suljettava astia; nimi ja varoitusmerkinnät erikseen jokaiselle eri ongelmajätelajille).
- Ongelmajätteet tulee säilyttää lukitussa tai valvotussa tilassa (ulkopuolisten pääsy estetty).
- Ongelmajätteet tulee säilyttää tuulettuvassa tai ilmastoidussa tilassa, joka on katettu ja tiivispohjainen.

- Nestemäisten ongelmajätteiden säilytys tulee tapahtua tilassa tai suoja-altaassa, joka on vuototiivis ja reunakorokkein varustettu ja astioiden tulee olla tiiviisti suljettuja.
- Ongelmajätehuoltoa varten tulee nimetä hoitaja, joka huolehtii keräilystä, varastoinnista ja ongelmajätteiden eteenpäin toimittamisesta. Yrityksissä yrittäjällä/toimitusjohtajalla on lopullinen vastuu yrityksen ongelmajätehuollosta.
- Käyttäjää tulee tiedottaa ongelmajätteiden keräyksestä ja ohjeet tulee olla nähtävillä.
- Ongelmajätteistä tulee pitää kirjaa, josta ilmenee syntyneiden ongelmajätteiden laatu, määrä ja mihin jätteet on kuljetettu. Kirjanpitoa toimii esim. käsin kirjattu tai atk-pohjainen taulukointi, ongelmajätteiden siirtoasiakirjat kuljetusluvan omaavalta jätteenkuljetusyrittäjältä tai kuitit ongelmajätteiden vastaanottajalta.
- Ongelmajätteiden kirjanpito ja siirtoasiakirjat tulee säilyttää vähintään 3 vuotta allekirjoituksesta/päiväyksestä.
- Ongelmajätteet tulee toimittaa luvalliseen keräily – tai käsittelypaikkaan tai luovuttaa luvan omaavalle ongelmajätteiden kerääjälle vähintään kerran vuodessa.
- Kotitalouksien ongelmajätteiden maksuttomat keräykset eivät ole tarkoitettuja yritysten ongelmajätteille. Maksuttomista keräyksistä ei jää yrittäjälle kirjanpitoon tarvittavaa luovutustositetta/kuittia.
- Kreosootilla käsitelty puu (esim. vanhat ratapölkyt tai puhelinpylväät) on käytöstä poistettaessa ongelmajätettä. Kreosootilla käsitellyn puun käyttö on kiellettyä sellaisessa tarkoituksessa, jossa aine voi joutua kosketuksiin ihon tai ravinnon kanssa.

Ongelmajätteitä ovat jätteet (aineet ja esineet), jotka sisältävät terveydelle tai ympäristölle haitallisia aineita. Vaarallisia tai haitallisia aineita sisältävät kemikaalit on merkitty varoitusmerkein tai -lausekkein esim. käyttöturvallisuustiedotteissa. Kaikissa tuotteissa ei silti varoitusmerkintöjä ole (Ks. kemikaalien varoitusmerkit alla). Lista ongelmajätteiksi luettavista jätteistä löytyy Ympäristöministeriön asetuksesta (1129/2001).

ESIMERKKEJÄ YLEISIMPIEN JÄTTEIDEN LAJITTELUSTA

ONGELMAJÄTE	Esim. liuotinjäte, liuotinpesutrasselit, maalijäte ja maalipurkit, joissa maalia, öljyinen jäte kuten rätit, imeytysaineet ja sakat, moottori- ja voiteluöljyt, öljynerotuskaivon pohjaliete ja vesipitoinen öljy, työstöneesteet (myös biohajoavat), rasvanpoiston jätteet, fosfatoinnin ja pintakäsittelyn jätteet, peittauksen jätteet, hapot, emäkset, jätevedenkäsittelyn sakat ja lietteet, liuotin- tai happopitoiset huuhteluedet, ohenteet, paristot, akut, loisteputket, aerosolia sisältävät aerosolipullot, sähkö- ja elektroniikkaromu (SER), kyllästetty puu, vanhat ratapölkyt (sisältävät kreosootia)
PAPERIJÄTE	Sanomalehdet, toimistopaperi, kirjekuoret, mainokset, puhelinluettelot, kirjat, joista on irrotettu kannet
PAHVI	Aaltopahvi, voimapaperi, ruskea kartonki, ruskeat kirjekuoret, ruskeat paperikassit

PIENMETALLI	Puhtaat metallipurkit, kannet, korkit, metalliset työkalut, tyhjä maali- purkit, tyhjä aerosolipullot (eivät hölsky tai pihise painettaessa kork- kia; poista muovinen korkki ja venttiilinuppi)
KERÄYSMETALLI	Esim. isompi metalliromu, metallikappaleet, metallilastut
KERÄYSLASI	Puhdas väritön tai värillinen pakkauslasi, pulloja, purkkeja. Ei taso- tai ikkunalasia, posliinia, keramiikkaa --> sekajätettä
KARTONKI	Esim. puhtaat neste- ja kotelopakkaukset, myös folioidut nestepak- kaukset, munakennot, pesuainepakkaukset, jauhopussit
PUU	Puhdas ja käsittelemätön puu kuten lankut, laudat, trukkilavat. Puh- dasta puuta saa hyödyntää energiakäytössä, myös kotitalouspoltossa. Ei lastulevy, vaneri, maalattu tai lakattu puu, lahonnut puu, kyllästetty puu, liimapuu, puuhuonekalut tai niiden osat. Kyllästetty puu on on- gelmajätettä, muut keräyspuuksi soveltumattomat ovat sekajätettä. Liimapuuta (esim. kuormalavojen liimapuupuristeisia jalkapaloja) tai muuta käsiteltyä puuta saa polttaa ainoastaan laitoksessa, jolla on sen polttoon myönnetty lupa. Puujäte, jota ei hyödynnetä polttopuuna, tulee toimittaa luvan saaneeseen käsittely- tai keräyspaikkaan.
BIOJÄTE	Eloperäistä ja kokonaisuudessaan biologisesti hajoavaa jätettä, kuten ruoantähteet, kahvinpurut, hedelmien kuoret, servietit
MUOVI	Puhtaaksi pestyt/huuhdellut muoviset pullot, purkit, rasiat, kanisterit, kassit, pussit. Ei PVC:tä ja vaahtomuovia. PVC (muovitunnus 03) tuotteita ovat esim. letkut, mapit, viemäri- putket
SEKAJÄTE	Jäte, joka ei sovellu hyötykäyttöön toimitettavaksi

- Paikalliset jätehuoltoyritykset tarjoavat hyöty-, seka- ja/tai ongelmajätepalveluita yrityksille. Jätteiden keräyksestä ja kuljetuksesta yritys voi tehdä jätehuoltosopimuksen suoraan haluamansa jätehuoltoyrityksen kanssa. Paikallisia jätehuoltoyrityksiä esim. <http://www.oulu.ouka.fi/jatehuolto/jarjestaminen/jatehuoltoyritykset.htm> .
- Jätteen ohjaaminen hyötykäyttöön on kannattavaa. Hyötykäyttöön soveltuvat perinteisten hyötyjätelajikkeiden lisäksi usein esim. tyhjä maali-
purkit, tulostimien värikasetit, pussit, metallitynnyrit tms.
- Paperinkeräyksen voi järjestää ottamalla yhteyttä Paperinkeräys Oy:n paikallistoimipisteeseen tai jätehuoltoyhtiöihin ja selvittää, onko mahdollista saada toimipaikkaan maksuton paperinkeräyspalvelu. Vaihtoehtoisesti yritys voi toimittaa paperinkeräyspaperin itse Ruskon jätekeskuksen keräyspisteeseen (ks. alla).
- Mikäli yritys haluaa, se voi toimittaa alla mainittuja jätelajikkeita itse Oulun Jätehuollon Ruskon jätekeskukseen. Ruskossa maksulliset jätteet otetaan vastaan vaa'an kautta ja

niistä maksetaan hinnaston mukainen maksu. Maksuttomat jätteet voi toimittaa suoraan Oivapisteeseen.

RUSKON JÄTEKESKUS JA OIVAPISTE: Ruskonniityntie 10 90630 Oulu
(neuvonta p.044 703 3961, vaaka p. 08-5584 3970)
Avoinna: ma - pe klo 7 – 20, 1.4.–30.11. myös la klo 8.30-15
Ongelmajätteen vastaanotto Ruskossa ma-to klo 7-15, pe klo 7-12

- Keräysmetalli, pienmetalli OIVAPISTEESEEN (MAKSUTON)
 - Paperi OIVAPISTEESEEN (MAKSUTON)
 - Pahvi OIVAPISTEESEEN (MAKSUTON)
 - Ongelmajäte VAA'ALLE (MAKSULLINEN)
 - Keräyslasi ja muu lasi VAA'ALLE (MAKSULLINEN)
 - Puu VAA'ALLE (MAKSULLINEN)
 - Muovi VAA'ALLE (MAKSULLINEN)
 - Sekajäte VAA'ALLE (MAKSULLINEN)
- Sähkö- ja elektroniikka romua (SER) vastaanottavat esim. Ruskon jätekeskus ja kuntien jäteasemat. Jos SER-jäte on laadultaan kotitalouksissa syntyvään SER:a vastaavaa ja SER-laitteita tuodaan kerrallaan 1-3 kpl, saa ne toimittaa maksutta Ruskon jätekeskukseen tai kuntien jäteasemille. Muissa tapauksissa SER-erät ovat maksullisia.

LISÄTIETOA JÄTEASIOISTA

Oulun seudun ympäristötoimi. Heini Linatti p. 044 7036764, Eila Öljymäki p. 044 7036768

<http://www.ouka.fi/ymparisto/ymparistonsuojelu/maaraykset/seutumaar.html>

<http://www.ouka.fi/ymparisto/ymparistonsuojelu/ympsuojmaar.html>

Ympäristökeskus. <http://www.ymparisto.fi/> --> Yritykset ja yhteisöt --> Jäteasiat

Oulun Jätehuolto. <http://www.ouka.fi/jatehuolto/>

Ekokem. <http://www.ekokem.fi/> --> Julkaisut --> Jätealan ohjeet

Jätelaitosyhdistys. Ongelmajätetietoa pienyrityksille.

<http://www.ongelmajate.fi/pienyrytykset.htm>

Pitkäranta, Sanni. 2007. Metallialan pienyrittäjän ympäristöopas.

http://www.hermia.fi/in_english/search/?E*Q=metalliala --> Metallialan pienyrittäjän ympäristöopas.pdf

JÄTEVEDET JA ÖLJYN-, HIEKAN- JA RASVANEROTUSKAIVOT

YLEISET VELVOITTEET JÄTEVESIÄ KOSKIEN

- Asumajätevesistä poikkeavien jätevesien, kuten teollisuusjätevesien (prosessijätevedet, pesuvedet, huuhteluvedet tms.), johtaminen viemäriin on kiellettyä ilman viemärin haltijan lupaa. Jätevesien viemäriinjohtamiskelpoisuuden, laadun ja mahdollisen tarkkailutarpeen selvittämiseksi tulee olla yhteydessä viemärin haltijaan (jätevesilaitos), jonka kanssa tehdään tarvittaessa teollisuusjätevesisopimus viemärin haltijan harkinnan perusteella.
- Viemäriin ei saa johtaa sinne kuulumattomia aineita, kuten ongelmajätteitä ja rasvoja (esim. pintakäsittelyn tai peittauksen huuhteluvedet, öljy-vesiseokset, työstönesteet). Ongelmajätevedet tulee käsitellä kuten ongelmajätteet.

ÖLJYN-, HIEKAN- JA RASVANEROTUSKAIVOT

- Öljyä, polttoaineita, liuottimia tai rasvoja käsittelevien yritys- ja teollisuuskiinteistöjen jätevedet tulee ennen viemäriin johtamista esikäsitellä asianmukaisissa ja oikein mitoitetuissa öljyn-, hiekan- ja/tai rasvanerotimissa.
- Erotuskaivojen olemassaolon selvittäminen, niiden asentaminen ja ylläpidon vastuu on ensisijaisesti toiminnanharjoittajalla. Tarvittaessa asia tulee hoitaa toimitilan omistajan kanssa.
- Käyttöön otettavat erotinlaitteistot on varustettava tyhjennystarpeen ilmaisevalla hälyttilaitteistolla.
- Hiekan-, öljyn- ja rasvanerotuskaivot on tarkistettava vähintään kerran vuodessa ja tyhjennettävä tarvittaessa. Ilman hälyttilaitteistoa olevat erotuskaivot tulee tarkastaa vähintään neljä kertaa vuodessa. Erotinlaitteistojen tarkastuksista ja tyhjennyksistä on pidettävä kirjaa ja tiedot on pyydettyessä annettava valvovalle viranomaiselle. Kirjanpidosta tulee ilmetä tyhjentämisaikat ja paikat, jonne kaivoista ja säiliöistä kerätyt jätteet on toimitettu.
- Erotuskaivojen jätteet ovat ongelmajätteitä. Ongelmajätteet tulee toimittaa luvalliseen keräily- tai käsittelypaikkaan tai luovuttaa luvan omaavalle ongelmajätteiden kerääjälle.

LISÄTIETOA JÄTEVESIASIOISTA JA EROTINKAIVOISTA

Vesi ja viemärlaitosyhdistys. <http://www.vvy.fi/>

Ympäristökeskus. <http://www.ymparisto.fi/default.asp?node=11657&lan=fi>

Ekokem. <http://www.ekokem.fi/> --> Julkaisut --> Jätealan ohjeet --> Älä päästä haitallista ainetta viemäriin 1/09

Oulun seudun ympäristötoimi. Eila Öljymäki p. 044 7036768, Satu Seppälä p. 044 7036767.
<http://www.ouka.fi/ymparisto>

KEMIKAALIT

YLEISET VELVOITTEET KEMIKAALIEN KÄSITTELYLLE JA VARASTOINNILLE

- Toiminnanharjoittajan on oltava perillä käyttämiensä kemikaalien ominaisuuksista ja toimittava niiden mukaisesti.
- Toiminnanharjoittajan on valittava mahdollisimman vaaraton kemikaali tai menetelmä (taloudellisten ja teknisten mahdollisuuksien mukaan).
- Vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyssä ja säilytyksessä tulee noudattaa huolellisuutta ja varovaisuutta. Säilytysmäärien ja -paikkojen tulee olla sellaiset, että kemikaaleista ei aiheudu vaaraa.

KEMIKAALIEN SÄILYTYS JA KÄSITTELY KÄYTÄNNÖSSÄ

- Kemikaalit (polttoaineet, öljyt, liuottimet ym.) säilytetään niin, että niiden pääsy viemäriin, maaperään tai vesistöön on estetty, myös tilapäisissä sijoituspaikoissa. Mikäli tila on viemäriöity, kemikaalit on säilytettävä suoja-altaassa tai viemäri tulee sulkea sulkuventtiilillä tai umpinaisella kannella. Ulkona nestemäiset kemikaalit suositellaan säilyttämään tiivispohjaisella, reunakorokkeiden varustetulla alustalla.
- Pohjavesialueella polttonesteiden jakelusäiliön sijoituksessa ja suojauksessa on nouda-

tettava seuraavia suojaustapoja, joita suositellaan noudatettavan myös pohjavesialueen ulkopuolella:

Ulkona sijaitseva polttonesteiden jakelusäiliö sijoitetaan vähintään 3 metrin etäisyydelle rakennuksista. Säiliö varustetaan lapon- ja ylitäytön estimillä. Jakelusäiliö on kaksoisvaippasäiliö tai varustettu suoja-altaalla, joka on niin laaja, että se suojaa myös pumpun ja täyttöventtiilin sijoituskohdat. Suoja-allas on tilavuudeltaan vähintään 1,1-kertainen suoja-altaassa olevan suurimman säiliön tilavuudesta. Allas on varustettu avattavalla vesitysyhteellä, ellei allas ole katettu. Säiliö on lukittava, ellei alueelle pääsy ole muilla tavoilla estetty. Tankkauspaikka suojataan esim. suojakalvolla maaperässä, tiiviillä pinnoitteella tai imeytysmatolla roiskeiden ja vuotojen varalta.

- Mahdollisesti kemikaalilla likaantunut maa-aines ja roiskeet on poistettava välittömästi ja toimitettava asianmukaiseen ongelmajätteen käsittelyyn.
- Tilavuudeltaan yli 1,5 m³ polttoaine- ja kemikaalisäiliöt tulee tarkastuttaa valtuutetulla tarkastajalla vähintään kerran kymmenessä vuodessa.
- Vaaralliset kemikaalit on säilytettävä vaatimusten mukaisissa astioissa ja niille varatuissa paikoissa, joista asiattomat eivät voi saada kemikaalia haltuunsa.
- Säilytystilan tulee olla järjestyksessä, tilassa täytyy olla ilmanvaihto ja vahinkotilanteisiin tulee olla varautunut kemikaalin keruuta tai vaarattomaksi tekemistä varten tarvittavin välinein (esim. imeytysmateriaaleilla).
- Keskenään voimakkaasti reagoivat aineryhmät tulee säilyttää niin, etteivät ne vahinkotapauksessakaan pääse aiheuttamaan haittaa tai vaaraa. Pidä aina erillään:
 - palavat nesteet
 - hapot
 - emäkset
 - hapettavat aineet
 - aineet, jotka voivat itsesyttymisen tai tulipalon myötä aiheuttaa erityistä vaaraa.
- Työnantajan tulee pitää ajantasaista luetteloa työpaikalla käytettävistä kemikaaleista. Luettelo sekä kaikkien kemikaalien ajantasaiset käyttöturvallisuustiedotteet (KT-tiedotteet) on pidettävä työpaikalla työntekijöiden saatavilla. KT-tiedotteita saa esim. kemikaalin myyjältä tai valmistajalta. KT-tiedotteiden päivittäminen on tärkeää siksi, että käyttöturvallisuustiedot muuttuvat, kun tietoa kemikaalien ominaisuuksista saadaan lisää.
- Työnantajan tulee antaa ohjausta ja koulutusta työntekijöille kemikaalien käytöstä, riskeistä ja turvallisuudesta.

KEMIKAALIEN VAROITUSMERKIT

NYKYISET KEMIKAALIEN VAROITUSMERKIT

	Räjähävä		Helposti syttyvä		Haitallinen		Ympäristölle vaarallinen
	Hapettava		Erittäin myrkyllinen		Ärsyttävä		
	Erittäin helposti syttyvä		Myrkyllinen		Syövyttävä		

UUDET CLP-ASETUKSEN MUKAISET KEMIKAALIEN VAROITUSMERKIT

(Varoitusmerkit otetaan vaiheittain käyttöön vuoden 2009 jälkeen)

	Akuutisti myrkylliset aineet		Elinvaurioita aiheuttavat karsinogeeniset, mutaageniset ja lisääntymismyrkylliset aineet, hengitystieherkistäjät		Akuutisti myrkylliset aineet, iho-, silmä- ja hengitystieärsytystä aiheuttavat aineet
GHS01		GHS02		GHS03	
	Syövyttävät aineet, vakavan silmävaurion vaaraa aiheuttavat aineet		Räjähdysvaaraa aiheuttavat aineet		Helposti syttyvät aineet
GHS04		GHS05		GHS06	
	Hapettavat aineet		Ympäristölle vaaralliset aineet		Paineenalaiset kaasut, nesteytetyt kaasut
GHS07		GHS08		GHS09	

LISÄTIETOA KEMIKAALIASIOISTA

Oulun seudun ympäristötoimi. Heini Linatti p. 044 7036764, Seija Karjalainen p. 044 7036719 <http://www.ouka.fi/ymparisto/ymparistoterveys/kemikaali.htm>

Ympäristökeskus. <http://www.ymparisto.fi/> --> Yritykset ja yhteisöt --> Kemikaaliasiat

Työterveyslaitos. <http://www.ttl.fi>

Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto. <http://www.valvira.fi/kemikaalit>

Turvatekniikan keskus. <http://www.tukes.fi>

YMPÄRISTÖVASTUULLINEN YRITYS

- Ympäristöasioiden hyvä hoito koskee kaikkea, myös pienimuotoista toimintaa.
- Ympäristövastuu ja oma-aloitteisuus ympäristöasioissa ovat myös hyvän yrityskuvan tärkeitä osa-alueita.
- Ympäristöasioiden hyvällä hoidolla on mahdollista saada aikaan taloudellisia säästöjä ja vähentää oman toiminnan ympäristökuormitusta (esim. uusiokäyttö, materiaalitehokkuus, jätteen synnyn ehkäisy, pakkausmateriaalin vähentäminen, ympäristöystävällisemmät kemikaalit, energiansäästö).
- Kouluta itseäsi ja hanki tietoa. Jaa tietoa työpaikalla. Vie hyvät ympäristökäytännöt kotona myös työpaikallasi (esim. lajittelu, taloudellinen ajotapa).
- Laadi yrityksen ympäristöpolitiikka/-toimintaperiaatteet sekä huolehdi riittävästä ohjeistuksesta.
- Ympäristösertifiointi osoittaa yrityksen ympäristöasioiden laadun myös asiakkaille ja yhteistyökumppaneille.

LISÄTIETOA YMPÄRISTÖVASTUULLISUUDESTA ESIM.

Ympäristökeskus. <http://www.ymparisto.fi/lait> --> ympäristönsuojelu

<http://www.ymparisto.fi/ekotehokkuus>

<http://www.ymparisto.fi/emas>

Pitkäranta, Sanni. 2007. Metallialan pienyrittäjän ympäristöopas.

http://www.hermia.fi/in_english/search/?E*Q=metalliala --> Metallialan pienyrittäjän ympäristöopas.pdf

Energiateollisuus. <http://www.energia.fi/fi/ymparisto/ymparistoasioidenhallinta>